

**Kanta- Hämeen ja Päijät- Hämeen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän
(2024-2029) kokous 1/2026****Aika:** 8.6.2026 klo 12:00–15.00**Paikka:** Paasikiventie 2, 13200 Hämeenlinna (Verkatehdas) + Etäyhteys (Teams)**Osallistujat:** Paikalla: 17 (paikalla) + 25 (Teams)

Suvi Mäkelä, Vanajavesisäätiö sr/ Vanajavesikeskus
Heikki Mäkinen, Päijät-Hämeen Vesijärvissätiö sr
Mika Soramäki, Hämeenlinnan kalatalousalue
Tiina Kaipainen, GTK
Jouni Rantala, Metsäkeskus
Marko Muuttola, Suomen riistakeskus
Niina Salminen-Åberg, Forssan seutukunta
Toni Haavisto, Riihimäen seutukunta
Elina Sorvali, Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus
Katja Pellikka, Uudenmaan elinvoimakeskus
Mauno Isola, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus
Elina Laine, Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Heidi Heino, Lupa- ja valvontavirasto
Timo Kinnunen, Lupa- ja valvontavirasto
Toni Roiha, Lupa- ja valvontavirasto
Petri Siiro, Lupa- ja valvontavirasto
Heini-Marja Hulkko, Lupa- ja valvontavirasto

Juha Niemi, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry (Teams)
Janne Pulkka, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVY) (Teams)
Minna Uosukainen, Teollisuus (SSAB Europe Oy Hämeenlinnan tehdas) (Teams)
Mikko Tiukka, Metsäteollisuus/Delfort Group (Tervakoski Oy) (Teams)
Olle Häggblom, Salaojayhdistys ry (Teams)
Seppo Rantanen, Heinolan kalatalousalue (Teams)
Petra Korkiakoski, Hämeenlinnan seutukunta (Teams)
Mira Aalto, Forssan seutukunta (Teams)
Juha Alaluukas, Lahden seutu (Teams)
Tarja Laitinen, Heinolan seutu (Teams)
Katri Ylä-Soininmäki, Riihimäen seutukunta (Teams)
Kimmo Paakkonen, Forssan vesihuoltoliikelaitos (Teams)
Melina Mallat, Janakkalan vesi (Teams)
Niina Ahlfors, Päijät-Hämeen liitto (Teams)
Inka Pienmunne, Puolustusvoimat (Teams)
Hanna Korpinen, Metsäkeskus (Teams)
Mika Nieminen, Suomen ympäristökeskus (Teams)
Sari Björk, Sisä-Suomen elinvoimakeskus (Teams)
Marika Arrajoki-Alanen, Sisä-Suomen elinvoimakeskus (Teams)
Johannes Järvinen, Sisä-Suomen elinvoimakeskus
Ilkka Vesikko, Lounais-Suomen elinvoimakeskus (Teams)
Olli Jaakonaho, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus (Teams)
Oona Lehtinen, Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus (Teams)

Jouni Kivinen, Uudenmaan elinvoimakeskus (Teams)
Antti Mäntykoski, Lupa- ja valvontavirasto (Teams)

1. Kokouksen avaus ja katsaus Lupa- ja valvontavirastoon

Heidi Heino Lupa- ja valvontavirastosta, vesienhoitoalue 3 ja merenhoito -ryhmän ryhmäpäällikkö esittäytyi ja toivotti kaikki tervetulleiksi. Heino toimii tämän yhteistyöryhmän puheenjohtajana ja Toni Roiha sihteerinä. Käytiin läpi yhteistyöryhmän kokouskäytännöt ja todettiin yhteistyöryhmän uudet jäsenet. Heino esitteli Lupa- ja valvontaviraston toimintaa ja vesien- ja merenhoitoyksikön tehtäviä.

Käytiin yleistä keskustelua lupa- ja valvontaviraston tilanteesta. Todettiin, että tällä hetkellä kirjaamossa n. 2 viikon pituiset ruuhkat. Tilannetta saattaa helpottaa, jos tietää asiaa käsittelevän henkilön ja lisää tämän kirjaamon lisäksi viestiketjuun. LVV:ssä ei tällä hetkellä ole menossa YT-neuvotteluja, mutta uusien lisäsäästötavoitteiden vaikutusta ei ole vielä täysin arvioitu. Tekoälyn hyödyntämisen manuaalisen työn vähentäjänä on myös ajateltu olevan virastossa tärkeässä roolissa tulevaisuudessa. Keskustelussa tuli ilmi huoli vesienhoidon suunnittelun pilkkoonjoutumisesta sektorikohtaisiin lokeroihin alueellisen (pienipiirteisemmän) lähestymistavan sijasta. Toisena huolestuttava huomiona kommentoitiin, että paikallisten toimijoiden vuorovaikutusnäkökulman kannalta viraston ”lentokorkeuden” kasvamisella voi olla negatiivisia vaikutuksia.

Keskustelun lopuksi todettiin, että kustannussyistä Metsäkeskuksen valuma-aluekalujen poistaminen on aiheuttanut pienille paikallisille toimijoille runsaasti harmia. VESSU -hanke tarjonnut, jossain määrin tähän ratkaisua.

2. Vesien- ja merenhoidon suunnittelun ajankohtaiset

Heini-Marja esitteli vesien- ja merenhoidon suunnittelun aikataulua. Lupa- ja valvontavirastossa valmistellaan tällä hetkellä vesienhoitosuunnitelmia ja toimenpideohjelmaa sekä merenhoidon toimenpideohjelmaa vuosille 2028–2033 ja suunnitellaan vesien- ja merenhoidon toimenpiteitä valtakunnallisen ohjeistuksen pohjalta. Kuuleminen vesienhoitosuunnitelmaehdotuksista ja merenhoidon toimenpideohjelma-ehdotuksesta alkaa 1.12.2026.

Heini-Marja esitteli seuraavaksi Kanta- ja Päijät-Hämeen sisävesien ekologisen tilan luokittelua. Huomioitavaa on, että esitetyt tulokset ovat alustavia ja luokittelu vahvistetaan valtioneuvostossa osana vesienhoitosuunnitelmia joulukuussa 2027. Luokittelussa on käytetty vuosien 2017–2023 aineistoa. Alustavan aineiston perusteella Kanta- ja Päijät-Hämeen vähintään hyvässä tilassa olevien vesimuodostumien määrä oli noussut viidellä kappaleella, mutta hyvää huonommassa tilassa olevien määrä oli noussut 22 kappaleella (Uusia luokiteltuja vesimuodostumia yhteensä 27 kappaletta). Aitoa muutosta ekologisen tilan luokassa on alustavasti tapahtunut 28 vesimuodostumassa (parantunut 9 kohdetta ja huonontunut 19 kohdetta). Pääosa muutoksista johtuu kuitenkin menetelmällisistä muutoksista (luokittelu heikoimmassa tilassa olevan laatutekijän mukaan) tai uudesta seuranta-aineistosta (yhteensä 61 vesimuodostumaa). Lisäksi todettiin, että Kanta- ja Päijät-Hämeen alueella on alustavasti kaksi KeVoMu -vesimuodostumaa (Loimijoen yläosa ja Kymijoen yläosa).

Heini-Marja esitteli seuraavaksi lyhyesti pintavesien kemiallisen tilan luokittelua. Kemiallinen tila määräytyy vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden pitoisuuksien ja niille asetettujen

ympäristölaatu normien perusteella (ns. prioriteettiaineet). Kanta- ja Päijät-Hämeen vesistöjen kemiallista tilaa heikentää mm. polybromatut difenyylietterit (PBDE, ylittyy kaikkialla Suomessa), elohopea (turvemaiden jokivesistöt ja humuspitoiset järvet) sekä PFOS (perfluorooktaanisulfonihappo). PFOS ylittyy mittausten perusteella muutamissa jokivesissä, mutta yksittäistä syytä aineen päätymiselle vesistöön on hankala arvioida, koska lähteitä voi olla useita (mm. lentokenttien paloharjoitusalueet, teollisuuslaitokset, pilaantuneet maa-alueet yms.).

Heini-Marja esitteli lopuksi alustavaa pintavesimuodostumien painejakaumaa Kanta- ja Päijät-Hämeen alueella. Todettiin, että määrällisesti erilaiset (Maatalous, Metsätalous, Haja- ja loma-asutus sekä hulevedet) hajakuormitus sektorit muodostavat suurimman osuuden merkittävistä ja silmälläpidettävistä paineista.

Pohjavesien tilan luokittelusta kertoi Petri Siiro. Kanta- ja Päijät-Hämeen alueella on yhteensä 53 riskiin luokiteltua pohjavesialuetta. 11 pohjavesialuetta on huonossa tilassa. Riskikohteet olivat edelliseen kauteen verrattuna lisääntyneet 7 ja huonossa tilassa olevat 6 kohteella. Kaikki Kanta- ja Päijät-Hämeen pohjavesialueet luokitellaan edelleen hyvään määrälliseen tilaan.

Antti Mäntykoski esitteli vesienhoidon tilatavoitteiden poikkeamien asettamisesta. Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa vesien hyvä tila viimeistään vuonna 2027 ja mikäli siihen ei päästä, tulee vesimuodostumalle asettaa poikkeava tavoite, joita ovat määrääjän pidentäminen luonnonolojen takia tai alennettu tilatavoite. Poikkeamien arviointi on tällä hetkellä Lupa- ja valvontavirastossa käynnistymässä ja vesimuodostumakohtaisia poikkeamia käsitellään tarkemmin yhteistyöryhmän syksyn kokouksessa.

Antti Mäntykoski jatkoi lyhyesti kertomaan vesien- ja merenhoitosuunnitelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, joka tulee tehdä kaikille viranomaisten laatimille suunnitelmille ja ohjelmille. Arvioinnit tulevat osaksi vesienhoitosuunnitelmia ja merenhoidon toimenpideohjelmia ja niihin on mahdollista ottaa kantaa joulukuussa alkavassa kuulemisessa. Myös ympäristöarviointia on tarkoitus käsitellä tarkemmin syksyn kokouksessa.

Ryhmässä syntyneestä keskustelussa nousi kysymys, kuinka poikkeamien arvioinnissa määritellään ”kohtuuttamat kustannukset”. Todettiin, että tätä määritellään kesäkuukausien aikana. Lisäksi aiheesta on valmistunut toukokuussa 2026 ympäristöministeriön opas ([Ympäristötavoitteiden asettaminen ja ympäristötavoitteista poikkeaminen](#)). Lisäksi todettiin, että esimerkiksi lupakysymyksien kannalta poikkeamien vaikutusta ei ole vielä kaikilta kanteilta arvioitu.

Ryhmässä myös keskusteltiin aitojen tilamuutoksien juurisyiden selvittämisestä. Todettiin, että tällä hetkellä aitojen tilamuutosten (parantuminen/huonontuminen) syitä ei ole perusteellisesti vesimuodostumakohtaisesti selvitetty.

3. Vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden suunnittelu vuosille 2028–2033

Heini-Marja Hulkko esitteli vesienhoidon toimenpiteiden suunnitteluprosessista ja esitteli toimenpiteiden suunnitteluperiaatteita pintavesien osalta vuosille 2028–2033.

Pintavesien osalta toimenpiteet kohdennetaan joko vesimuodostumaan (esim. KRS -sektori) tai vesienhoidon suunnittelualueittain (mm. maa- ja metsätalous). Toimenpiteet jaotellaan kolmeen

perustoimenpiteisiin (lakisääteiset), täydentäviin toimenpiteisiin (jos perustoimenpiteet eivät riitä) ja ohjauskeinoihin (tukemaan toimenpiteiden toteutusta).

Yleisen osuuden jälkeen Heini-Marja Hulkko, Antti Mäntykoski, Toni Roiha ja Petri Siiro esittelivät toimenpiteiden suunnittelun periaatteita sektorikohtaisesti. Lähtökohtaisesti sektoreittain esiteltiin toimenpiteet (ja mahdolliset muutokset), suunnitteluperiaatteita (alustavat) ja ohjauskeinot (ei kaikista sektoreista). Heini-Marja esitteli kunnostus, vesirakentaminen ja säännöstely sekä metsätalous sektorin toimenpiteet. Antti Mäntykoski esitteli maatalouden, valuma-alue ja haja- ja loma-asutuksen toimenpiteet. Toni Roiha kertoi teollisuuden ja muun luvitetun (yhdyskuntajäteveden puhdistamot, turvetuotanto ja kalankasvatus) toiminnan toimenpiteistä. Petri Siiro esitteli lopuksi pohjavesien toimenpiteiden suunnitteluperiaatteet. Pohjavesien toimenpiteet suunnitellaan aina pohjavesialuekohtaisesti

Toimenpiteiden suunnittelu ja mitoitus on parhaillaan käynnissä Lupa- ja valvontavirastossa valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan ja tavoitteena on saada suunnittelu, toimenpiteiden määrät ja kustannukset arvioitua kesäkuun loppuun mennessä. Suunnittelua on tehty yhteistyössä mm. elinvoimakeskusten, Suomen ympäristökeskuksen ja luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden kanssa. Muistiota tarkemmin toimenpiteiden suunnittelua on esitelty yhteistyöryhmälle jaetussa kokousmateriaalissa.

Toimenpiteiden esittelyjen välissä ryhmästä kysyttiin, miten suunnittelualuetasoisesti suunnitellut ja mitoitettut toimenpiteet on ajateltu toteutettavan ja kohdistettavan tehokkaasti ja oikeisiin kohtiin suunnittelualuetta. Kyseessä ovat kuitenkin pääasiassa yksityisten maanomistajien toteuttamat toimet. Toimenpiteiden suunnittelua tehdään kansallisen ohjeistuksen mukaisesti. Ajatuksena on, että suunnittelualueen sisällä maankäyttö, yms. ominaisuudet olisivat suurinpiirtein yhtenäiset. Pienempään mittakaavaan (esim. vesimuodostuma/valuma-alue suunnittelu) siirryttäessä tämä kuitenkin ei useinkaan pidä paikkaansa. Huomio on kirjattu YTR -ryhmien yhteiseen palautteeseen.

Lisäksi pohdittiin, kenen vetovastuulla valuma-alesuunnittelu on, kuka toimisi tilaajana ja kuinka hankkeet toteutetaan? Tähän kommentoitiin, että on oleellista, että valuma-alesuunnittelu kattaa kaikki sektorit yhdessä. Vaikeutena toteutuksen osalta nostettiin esiin myös erilaisien rahoituslähteiden tuomat hankaluudet hankkeissa toteutettavalle työlle (määritelmät millä avustuksella saa tehdä minkäkinlaisia toimia).

Samassa yhteydessä tuotiin esille myös LVV:n metsälomakkeiden käsittelyn hitaus. Näiden osalta toivottiin viranomaisilta nopeampaa reagointia. Lisäksi todettiin, että METKA -tukijärjestelmän kautta ei toteuteta enää kunnostusohjelmia (kunnostusohjelmamuutoksia tulee LVV:lle käsiteltäväksi).

4. Elinvoimakeskukset vesienhoidon tavoitteiden edistäjinä

Vesienhoidon tavoitteiden edistäminen maataloussektorilla: **ympäristöasiantuntija Marika-Arrajoki Alanen**/tarkastaja Sari Björk, Sisä-Suomen elinvoimakeskus

Marika Arrajoki-Alanen kertoi vesienhoidon ja merenhoidon keskitettyjen tehtävien hoidosta Kanta- ja Päijät-Hämeessä. Arrajoki-Alanen esitteli maatalouden rakenteellisia vesiensuojelutoimia ja viljelyjärjestelmiä. Lisäksi käytiin lävitse, kuinka maataloustukien maksaminen on ehdollista. Vesiensuojelun kautta on muodostunut seuraavanlaisia vaatimuksia:

- Vähintään kolme metriä leveä suojakaista vesistön varrelle
- Lannoitus ehtojen mukaisesti: rajoitukset lannoitteiden levityksessä, lannoitus viljavuustutkimusten perusteella, lanta-analyysi, typpi- ja fosforilannoituksen enimmäismäärien noudattaminen, lannan varastointia koskevat määräykset
- Maaperän ja pohjaveden suojelu: kaikenlainen pilaaminen ja pilaantumisen vaaran aiheuttaminen kielletty
- Viljelykiertovaatimus, viljelyn monipuolistaminen
- Kasvipeitteisyys 33 %
- Vesitaloushankelupa tai -ilmoitus (LVV); mm. pohjaveden käyttöön, vesijohdon rakentamiseen vesistöön, ojitukseen
- Ympäristölupa tai -ilmoitus (LVV): lupa tai ilmoituspäätös ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalle toiminnalle, mm. eläinsuojat, jätevesien johtaminen, jos toiminnasta vaara aiheutuu vesistön pilaantumista tai kohtuutonta räsytystä ympäristölle

Esityksen lopuksi käytiin vielä numeerisesti lävitse maatalojen tilannetta Hämeen alueella. Yleisesti voidaan todeta, että maatalojen määrä on tippunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tällä hetkellä Hämeen alueella yhteensä 3148 aktiivista maatilaa.

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus Kanta-Hämeen alueen vesienhoidon edistäjänä, vesienhoidon asiantuntija Oona Lehtinen/vesienhoidon erityisasiantuntija **Elina Sorvali**

Aluehallintouudistuksen myötä vesienhoidon edistäminen on vuoden alusta keskitetty viiteen elinvoimakeskukseen ja Kanta-Hämeen (Hämeenlinna, 2 henkilöä) osalta vesienhoidon edistämisestä ja siihen liittyvistä tehtävistä vastaa Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus. Vesienhoidon edistämistehtäviin kuuluu mm. vesienhoitosuunnitelman toimeenpanon edistäminen, valtion harkinnanvaraiset avustukset, erilaiset vesienhoitoverkostot sekä monet ulkopuolisrahoitteiset hankkeet kuten vuoden alussa alkanut ACWA-LIFE hanke. Alueellisesti mainostettiin Oma Visio -vesistöaiheista seminaaria, joka järjestetään Hauhotalolla (Kirkkotie 5, Hauho) 24.6.2026 (10-11:30). Lisäksi vielä tuotiin esille, että vesien- ja merenhoidon avustushakua on aikaistettu tälle vuodelle (15.9.-30.10.2026).

Uudenmaan elinvoimakeskus Päijät-Hämeen alueen vesienhoidon edistäjänä, **vesienhoidon asiantuntija Katja Pellikka**

Päijät-Hämeen osalta vesienhoidon edistämisestä ja siihen liittyvistä tehtävistä vastaa Uudenmaan elinvoimakeskus. Päijät-Hämeen puolella erityisesti Leader- ja maaseuturahoitteisia hankkeita on runsaasti meneillään (14 kpl). Huomioitavaa on myös, että ACWA-LIFE -hankkeen yksi demoalue (Porvoonjoki) osuu Päijät-Hämeen alueelle.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus, vesienhoidon vesitalousasioiden edistäjänä, **johtava vesitalousasiantuntija Elina Laine**

Elina Laine esitteli vesitaloustehtävien hoitoa Kanta-Hämeessä. Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen on keskitetty maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvat vesitaloustehtävät Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Pirkanmaan, **Kanta-Hämeen**, Satakunnan ja Varsinais-Suomen osalta. Kanta-Hämeen vesitalousasioista vastaavia työntekijöitä on Hämeenlinnassa yhteensä 4 henkilöä ja Kokkolan toimipisteellä yksi. Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen vesitaloustehtäviin kuuluu mm. hydrologinen seuranta, vesistörakenteet ja tulvantorjunta. Esimerkkinä Kanta-Hämeen alueella toteutetusta toimenpiteestä käytiin lävitse Eteläistenjärven pohjapadon rakentamista.

Lisäksi Elina mainosti 1.10.2026 (9-14:10) etänä järjestettävää Majavawebinaaria, jonka tarkoituksena tietoa kuinka toimia kohtaamisissa majavien kanssa. Majavawebinaarista löytää lisätietoa täältä ([Majavawebinaari](#)).

5. Muut asiat ja seuraava kokous

Todettiin, että lähitulevaisuudessa on tulossa seuraavia tapahtumia:

Vaikuta vesiin päivät 16.9.2026, Hämeenlinna (myös etäyhteys)

Tulva- ja patopäivät 28.10.2026, Rovaniemi (myös etäyhteys)

Seuraava kokous sovittiin järjestettäväksi 11.9.2026 klo 9–12 (ainoastaan etäyhteys).

6. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:00.

Sihteeri	Toni Roiha
Jakelu	Yhteistyöryhmän jäsenet, varajäsenet ja muut kokoukseen osallistuneet.
Liitteet	YTR_asialista Kanta- ja Päijät-Hämeen vesienhoidon yhteistyöryhmänkokous 08062026.pdf Vesitalouden edistäminen Kanta-Hämeessä LOUEVK.pdf Vesienhoito Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksessa.pdf Vesienhoidon tavoitteiden edistäminen maataloussektorilla Sisä-Suomen elinvoimakeskus.pdf